

A Sötét Tetrád személyiségjegyek hatása a baráti kapcsolatok percepciójára

Molnár Mihály
Károli Gáspár Református Egyetem
Pszichológia BA
2024

Tartalomjegyzék

Absztrakt.....	3
Előszó.....	4
Bevezetés	4
1.1 HEXACO modell, Becsületesség-Alázatosság.....	4
1.2 Sötét személyiségjegyek.....	4
1.2.1 A látens Sötét Tetrád és a Becsületesség-Alázatosság	5
Sötét személyiségjegyek interperszonális összefüggései	5
1.3 Romantikus kapcsolatok.....	5
1.4 Munkahelyi viselkedés	6
1.5 Családi kapcsolatok	6
1.6 Baráti kapcsolatok	6
1.6.1 Korábbi kutatások	6
1.6.2 A baráti kapcsolatok vizsgálati lehetőségei.....	7
1.6.3 Definíció, következtetések	7
1.6.4 Jelen dolgozat célkitűzése	8
Hipotézisek	8
Vizsgálat, módszer	9
2.1 Eszközök.....	9
2.1.1 Sötét Tetrád jegyek.....	9
2.1.2 Barátságok szorossága.....	10
2.1.3 Bizalmas barátságok száma.....	10
Leíró statisztika, eredmények.....	10
3.1 Leíró statisztika	11
3.2 Sötét Tetrád jegyek és kapcsolatszorosság közti korrelációs vizsgálat.....	11
3.3 A magas és alacsony Sötét Tetrád értékek bizalmas barátainak számának összehasonlítása.	12
Diskusszió	13
4.1 A minta jellemzői	14
4.2 Az önbevallásos módszer hátulütői	14
4.3 A Sötét Tetrád, a narcisztikus önkép sajátos hatása a baráti kapcsolatok megítélésére.....	15
4.4 Korlátok, kitekintés	16
Köszönetnyilvánítás	17
Nyilatkozat mesterséges intelligencia használatáról	17
Táblázatjegyzék	19
Ábrajegyzék.....	19
Irodalomjegyzék.....	20
Mellékletek	26

Absztrakt

A személyiség sötét oldalaként is hivatkozott Sötét Tetrád személyiségjegyek (machiavellizmus, nárcizmus, pszichopátia, szadizmus) az élet számos területén rendelkeznek káros interperszonális hatásokkal. Kimutatták ezen negatív összefüggéseket a romantikus, munkahelyi, iskolai, családi kapcsolatok terén, ugyanakkor a baráti kapcsolatokkal való összefüggéseik nem feltártak. Jelen kutatás célja ezen kapcsolatok feltárása volt.

Módszer: online felvett Short Dark Tetrad, baráti kapcsolatokra vonatkozó kérdőív statisztikai elemzése.

Eredmények: A machiavellizmus, pszichopátia és szadizmus esetében nem találtunk szignifikáns együtt járást a baráti kapcsolatok szorosságával, míg a nárcizmus esetén sem találtunk gyakorlati jelentőséggel rendelkező kapcsolatot ($\tau\text{-}b = 0,074$; $p < 0,000$).

A machiavellizmus, pszichopátia és szadizmus tekintetében nem találtunk szignifikáns különbséget a magas és alacsony pontszámot elérő csoportok bizalmas barátainak számában, míg a nárcizmus esetén a felső kvartilisbe esők bizalmas barátainak száma (átlag = 2,91; $n = 293$) szignifikánsan több volt ($U = 41751$, $p = 0,001$) mint az alsó kvartilis csoporté (átlag = 2,59; $n = 333$), ugyanakkor ezen eltérés gyakorlati jelentősége alacsony (Cohen-féle $d = 0,167$).

Következtetés: A Sötét Tetrád jegyek látszólag nincsenek összefüggésben a baráti kapcsolatok közelségével, bizalmasságával. A várakozásokkal való ellentmondás rávilágíthat az önbevallásos módszer hátrányaira, különösképp a Sötét Tetrád személyiségjegyekkel rendelkezők potenciálisan torz társas percepciójának, értékelési mechanizmusainak, a nárcisztikus énkép sajátosságainak tükrében.

Kulcsszavak: Sötét Tetrád, barátság, machiavellizmus, nárcizmus, pszichopátia, szadizmus, önbevallás, társas kapcsolatok, személyes konstrukciók

Előszó

Az emberi személyiség sötét oldalának tárgyalása, különösen a Sötét Tetrád vonásoké – machiavellizmus, nárcizmus, pszichopátia és szadizmus – divatos, magával ragadó, látszólag az emberek mindennapi életében is jelentéssel bíró részévé vált úgy a személyiségpszichológiának, mint a közbeszédnek, a populáris kultúrának, médiának. Társas dinamikákkal való összefüggéseik egyre inkább nyerne felismerést, különösképpen a romantikus kapcsolatok terén. Baráti kapcsolataink a szociális hálónk számos funkciót betöltő, fontos részei, így az ezekkel való összefüggések keresése hasznos megállapításokhoz vezethet.

Bevezetés

1.1 HEXACO modell, Becsületesség-Alázatosság

A HEXACO személyiségmodellben megjelent az ötfaktoros személyiségmodellek faktorain túl az a hatodik személyiségfaktor, a Becsületesség-Alázatosság, amelynek célkeresztjében az etikus viselkedés, őszinteség, tisztesség, szerénység jellemvonások álltak. (M. C. Ashton és mtsai., 2004; Lee és mtsai., 2005) A faktor két pólusa jellemzi, az egyén mennyire hajlandó mások kizsákmányolására, kihasználására, melyet mutat a pólusokat jellemző kifejezések kontrasztja is: tisztességes, megbízható, becsületes / kapzsi, alattomos, arrogáns (M. Ashton és mtsai., 2000). A faktor egyes pólusain át fogalmilag és empirikusan is korrelál olyan, már korábban is leírt személyiségváltozókkal, mint a mások kihasználására, társas könyörtelenségre hajlamos machiavellizmus, a nárcizmus és pszichopátia személyiségváltozók (M. C. Ashton & Lee, 2005).

1.2 Sötét személyiségjegyek

A Niccolò Machiavelliről, politikai filozófiájáról elnevezett machiavellizmust az önérdek előtérbe helyezése, a megtévesztésre, manipulációra való hajlam, az érzelmi távolságtartás jellemzi (Bouchard, 1973). A nárcizmus a csodálat iránti igényt, a nagyképűséget, dominanciát és felsőbbrendűséget, az empátia hiányát foglalja magában (Raskin & Terry, 1988). A pszichopátiát az érzéketlenség, impulzivitás jellemzi, illetve a szorongás, bűntudat és lelkiismeret-furdalás hiánya (Hare, 1993). A szadizmus esetében a másoknak okozott fájdalomból, szenvedésből, megalázásból nyert élvezetet figyelhetjük meg (Baumeister & Campbell, 1999). Ezek a jegyek ugyan elkülönülnek, mégis olyan közös társas aspektusai vannak, mint az érzéketlenség, a manipulativitás, az önérdekre központi szerepe, kétszínűség, érzelmi ridegség.

Bár ezen jegyeket azonos megnevezéssel klinikai megnyilvánulásként tartjuk számon, a Sötét Tetrádon belüli csoportosításuk elsősorban a szubklinikai megnyilvánulásukra vonatkozik (Furnham és mtsai., 2013). A szubklinikai ebben az összefüggésben azokat a formákat jelenti a teljes népesség körében, amelyek még nem felelnek meg az adott tulajdonsághoz kapcsolódó pszichiátriai rendellenesség diagnosztikai kritériumainak (Miller és mtsai., 2010). Az ilyen, szubklinikai megnyilvánulások ugyanakkor szintén bírhatnak jelentőséggel, mély befolyásuk lehet az interperszonális kapcsolatokra, társas működésre, káros módon (Jones & Paulhus, 2010). A szubklinikai értelmezésnek köszönhetően a Sötét Tetrádon keresztül a mindennapi kontextusban előforduló viselkedések széles skáláját vizsgálhatjuk, a munkahelyi dinamikától a romantikus kapcsolatokig (Jakobwitz & Egan, 2006).

1.2.1 A látens Sötét Tetrád és a Becsületesség-Alázatosság

A látens Sötét Tetrád, mint szubklinikai személyiségkonstrukció fogalma abból a felismerésből ered, hogy a benne foglalt vonások, bár különböznek egymástól, osztoznak a rosszindulat és az interperszonális manipuláció mögöttes dimenzióin (Chabrol és mtsai., 2009). Az empirikus vizsgálatokkal bizonyított látens struktúra szignifikánsan korrelál a HEXACO modell Becsületesség-Alázatosság dimenziójának alacsony pólusával (Lee és mtsai., 2008). Az alacsonyabb Becsületesség-Alázatosság-szintet mutató egyének hajlamosabbak a Sötét Tetrád jegyek kimutatására, így etikátlan, kizsákmányoló, manipulatív magatartásformákra (Book és mtsai., 2015). Ez a látens struktúra a látszati hasonlóságon túl igazolja a jegyek együttes tárgyalását.

Sötét személyiségjegyek interperszonális összefüggései

1.3 Romantikus kapcsolatok

A Sötét Tetrád jegyek sokrétű, gyakran káros módon függenek össze a személyközi kapcsolatokkal. A romantikus kapcsolatokban Jonason, Li, és Buss (2010) tanulmánya megállapította, hogy az ezen tulajdonságokkal rendelkező egyének nagyobb valószínűséggel hűtlenek, alkalmaznak érzelmi manipulációt, és költség-haszonelvű megközelítést, ami a kapcsolataik instabilitásához, elégedetlenséghez vezet (Jonason, Koenig, és mtsai., 2010). Carter, Campbell, és Muncer (2014) rámutattak, hogy a magas Sötét Tetrád pontszámot elérők körében gyakoribb a randevúzás szakaszában tanúsított szexuális kényszerítés és agresszió. De Vries, de Vries, és Feij (2009) azt találták, hogy az alacsonyabb Becsületesség-Alázatosság szintet elérő egyének nagyobb valószínűséggel válnak hűtlenné és tanúsítanak manipulatív

viselkedést. Hilbig és Zettler (2009) tanulmánya szerint az alacsonyabb Becsületesség-Alázatosság a proszociális viselkedés hiányával és magasabb szintű interperszonális agresszióval jár együtt a kapcsolatokban, rontva a kapcsolat minőségét.

1.4 Munkahelyi viselkedés

O'Boyle Jr. és mtsai. (2012) kutatása rávilágított, hogy ezek a jegyek az etikátlan döntéshozatalra, a munkahelyi zaklatásra és a vezetés manipulatív megközelítésére való hajlamként nyilvánulnak meg, amely toxikus munkakörnyezetet eredményez, és csökkenti a munkahelyi csapat morálját is (Spain és mtsai., 2014). Baysinger, Scherer, és LeBreton (2014) pedig azt találta, hogy a magas sötéttetrád-jellemű egyének nagyobb valószínűséggel folytatnak kontraproduktív munkamagatartást, negatívan befolyásolva a munkahelyi közeg sikereit. Lee és mtsai. (2005) tanulmánya rámutatott, hogy az alacsony Becsületesség-Alázatosság hatására nő a munkahelyi tisztességtelen magatartásokban, lopásban való részvétel valószínűsége. Wiltshire, Bourdage, és Lee (2014) pedig azt állapították meg, hogy a Becsületesség-Alázatosság alacsonyabb szintje kizsákmányoló és manipulatív vezetési stílussal jár együtt, ami az alkalmazottak bizalmának romlásához, a munkahelyi elégedettség csökkenéséhez vezet.

1.5 Családi kapcsolatok

A családi közegen belül a sötét jellemvonások magas szintje tekintélyelvű, elhanyagoló nevelési stílushoz vezethet, ami a családi kapcsolatok feszültségét és generációk közötti konfliktusokat eredményez (Hawes és mtsai., 2011). Láng és Birkás (2014) tanulmánya kimutatta, hogy az ilyen tulajdonságokkal rendelkező szülők gyakran szigorúbb fegyelmező gyakorlatokat alkalmaznak, ami negatív hatással van a gyermekek fejlődésére és a családi kohézióra.

1.6 Baráti kapcsolatok

1.6.1 Korábbi kutatások

A látens Sötét Tetrád felismerése a HEXACO modell Becsületesség-Alázatosság dimenziójának alsó pólusával tágitotta a sötét jegyek interperszonális hatásainak feltárási lehetőségeit (Lee és mtsai., 2005). Míg a Sötét Tetrád, vagy ennek látens vonásának a romantikus és családi kapcsolatokra, valamint a munkahelyre gyakorolt káros hatásait széles körben dokumentálták, kevés a kifejezetten barátságra összpontosító kutatás. Ez a hiány figyelemre méltó, tekintve, hogy a barátságok jelentős szerepet töltenek be a társas, érzelmi támogatás terén.

1.6.2 A baráti kapcsolatok vizsgálati lehetőségei

Az említett kutatásokban eltérő módszerekkel igyekeztek vizsgálni a különböző típusú kapcsolatok minőségét: önbevalláson alapuló, direkt kérdések, összetettebb kérdőívek, a környezet által történő értékelés, megfigyelői értékelések adták az alapját a kapcsolati minőségek megállapításának. A baráti kapcsolatok mérésére találhatunk részletesebb, több faktort vizsgáló kérdőíveket, például az egymáshoz nagyon hasonló, (Bukowski, Hoza, és Boivin (1994) illetve Parker és Asher (1993) által gyermekek-tinédzserek számára kidolgozott, a barátságot a társaság, konfliktus, segítségnyújtás, biztonság és közelség faktorok mentén vizsgáló kérdőívet, vagy a McGill kérdőívet, ami stimuláló társaság, segítség, intimitás, megbízható szövetség, önérvényesítés és érzelmi biztonság skálákon értelmezi a baráti kapcsolatokat (Mendelson & Aboud, 1999).

Ezen részletesebb kérdőívek átfogó betekintést adhatnak a vizsgált személyek baráti kapcsolataiba, azoknak felvétele, különösen azt szem előtt tartva, hogy minden egyes értékelendő baráti kapcsolatra ismételten rögzíteni kell a válaszokat, hosszabb időt és több energiát vesz igénybe, ezért komplexebb kutatások során, ahol egyéb kérdőívek felvétele is indokolt, érdemes lehet más, a baráti kapcsolatok gyorsabb jellemzését lehetővé tevő eszközt használni (Fass-Holmes, 2022). A társas hálók feltérképezésére úgynevezett én-központú kérdőívek használatosak, melyek a válaszadót körülvevő kapcsolati háló egyes pontjait jellemeztetik. Ilyen eszközből létrehoztak olyan grafikus, ábraalkotáshoz hasonlóan működő mérőeszközt, amellyel gyorsan, könnyen áttekinthetően jellemezhető a társas háló: Graphical Ego-centered Network Survey Interface, GENSI. (Stark & Krosnick, 2017) Egy ilyen eszközzel hatékonyan mérhetők fel az egyén baráti kapcsolatainak jellemzői, például azok közelsége, amennyiben az utasításban a „legközelebbi barátait” soroltatjuk fel a válaszadóval. Ezek a módszerek azonban nem biztosítanak olyan árnyaltságot és mélységet, amit a több tételből álló kérdőívek képesek (Stark, 2020). A baráti kapcsolatok minden minősége, azok fontossága, a válaszadó által történő definiálása így kevésbé megragadható – jelen kutatás kérdőíve által egyaránt.

1.6.3 Definíció, következtetések

A barátság, amelyet kölcsönös vonzalom, megértés és bizalom jellemezte önkéntes, kölcsönös, személyes kapcsolatként definiálhatunk, alapvető fontosságú az emberi társas életben (Argyle & Henderson, 1984). A barátok érzelmi támogatást, társaságot és az összetartozás érzését nyújtják, amelyek mindegyike kritikus a pszichológiai jólét

szempontjából (Demir & Weitekamp, 2007). A baráti kapcsolatok minősége gyakran tágabb társadalmi kompetenciákat tükröz, és akár a fizikai egészségre is hatással lehet (Holt-Lunstad és mtsai., 2010). Ezért fontos annak megértése, hogy egyes személyiségjegyek, esetünkben a Sötét Tetrád hogyan befolyásolják a barátságok kialakulását, fenntartását és minőségét. A sötéttetrád-jellemű egyénekre jellemző szociálisan averzív, etikátlan, manipulatív, kizsákmányoló magatartás következményeként magától értetődő, hogy ezen egyének nehézségekbe ütközhetnek az egészséges, kölcsönös barátságok kialakítása és fenntartása terén (Book és mtsai., 2015). Az ilyen egyének által fenntartott kapcsolatok tranzakciós jellege felületes, konfliktusos, haszonelvű barátságokhoz vezethet. Ezzel szemben a magas Becsületesség-Alázatosság szinttel rendelkezők erős, tartós barátságok kialakulását elősegítő tulajdonságokat mutatnak (M. C. Ashton & Lee, 2008).

1.6.4 Jelen dolgozat célkitűzése

Dolgozatom célja tehát az, hogy a Sötét Tetrád vonások összefüggéseit vizsgáljam a barátság különböző aspektusaival: a barátságok közelségére, bizalmas barátok számára.

A kérdés létjogosultságát a Sötét Tetrád barátságokkal való kapcsolatával foglalkozó tanulmányok szinte teljes hiánya bizonyítja. A barátságok a társas hálók kulcsfontosságú összetevői, érzelmi támogatást, társaságot kínálnak, és jelentősen hozzájárulnak az egyének társadalmi és pszichológiai jólétéhez. A Sötét Tetrád vonások összefüggései a barátságok szorosságával, mennyiségével mélyebb betekintést nyújthatnak e személyiségdimenziók társadalmi következményeibe.

Hipotézisek

H₁: A szakirodalom alapján feltételeztük, hogy az egyes Sötét Tetrád jegyek magasabb értékei és a baráti kapcsolatok szorossága között szignifikáns negatív kapcsolat van.

Az 1.4 - 1.6 pontokban említett korábbi kutatási eredményekből arra következtetek, hogy ezen jegyek erőssége csökkenti a baráti kapcsolatok szorosságát.

H₂: A szakirodalom alapján feltételeztük, hogy az egyes Sötét Tetrád jegyeken magas értékeket elérőknek szignifikánsan kevesebb bizalmas barátuk van, mint az alacsony értéket elérőknek.

Az 1.4 - 1.6 pontok eredményei alapján arra következtetnek, hogy az ezen jegyek tekintetében magas pontszámot elérők kevesebb bizalmas barátról számolnak be, mint az alacsony pontszámot elérők.

Vizsgálat, módszer

Jelen dolgozat „A baráti kapcsolatok vizsgálata a személyiség, a kötődés, a versengés és az ego-központú szociális hálók tükrében” című kutatás keretében íródott. A kutatást a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar Pszichológiai Intézetének Kutatásetikai Bizottsága engedélyezte BTK/3024-1/2023 etikai engedélyszámokon. A mintavételre keresztmetszeti, rétegzett kvótás elrendezésben, 2023. július és október közt került sor. A vizsgálatban való részvétel önkéntes volt. A kitöltések javarészt online felületen, illetve papíron zajlottak. Az adatgyűjtés anonim módon történt. A vizsgálati személyek toborzása a hallgatók kvótás adatgyűjtésével valósult meg, melyben én is részt vettem. Beválasztási kritériumok: 18 év feletti életkor, a meghatározott kvóták szerint (nem, életkori övezet, iskolai végzettség). Kizárási kritériumok: pszichiátriai-pszichológiai diagnózissal rendelkezők, olvasási és megértési nehézség, akadályoztatottság a mérőeszközök online kitöltésében, interjún való részvételben. A kutatás céljai közt szerepelt, hogy a baráti kapcsolatokat a kötődés, családi kapcsolatok, a baráti kapcsolatok jellemzői (barátok száma, kapcsolattartás gyakorisága, együtt töltött idő mennyisége, érzelmi közelség, kapcsolat jellege), személyiségjellemzők és értékek, élettel való elégedettség, egészségi állapot mátrixában, és olyan tulajdonságok és személyiségjellemzők kontextusában vizsgálja, mint például a Sötét Tetrád, a magányosság, a bizalom, az értékek, vagy a kötődés.

2.1 Eszközök

A hipotézisvizsgálathoz a kutatási kérdőív alábbi részei kerültek felhasználásra:

2.1.1 Sötét Tetrád jegyek

A Sötét Tetrád személyiségjegyek méréséhez a Short Dark Tetrad (SD4) mérőeszköz került felhasználásra. A Short Dark Tetrad (SD4) pszichometriai eszközt négy szociálisan averzív személyiségjegy felmérésére tervezték, így az eredmények közt ezen dimenziók jellemzését találjuk 1-5 közötti skálán, ahol 1 esetén az egyénre az adott személyiségjegy a legkevésbé, míg 5 esetén a leginkább jellemző. A dimenziók a machiavellizmus, nárcizmus, pszichopátia és szadizmus. Vizsgálatukat a hozzájuk kapcsolódó állítások 5 fokozatú Likert-skálán történő értékelése teszi lehetővé (pl. „A hízélgés jó eszköz arra, hogy az embereket

magad mellé állítsd.”; 1 – egyáltalán nem értek egyet, 5 – teljesen egyet értek). Az SD4 kérdőívet kiértékeltek, a négy alskála 1 és 5 közötti intervallumskálán jelzi az adott személyre vonatkoztatva a személyiségjegyek erősségét, ezek képezik a számolás alapját. A hosszabb Dark Tetrad kérdőív tömör változata, amely a pontosság feláldozása nélkül biztosít hatékonyabb értékelési módot a jellemzők vizsgálatához. Az SD4-et általában annak megértésére használják, hogy ezek a sötét vonások hogyan befolyásolják az emberi viselkedés különböző aspektusait, beleértve az interperszonális kapcsolatokat, a döntéshelyzetek és társas dinamikák etikusságát. A kérdőív kialakítása alkalmassá teszi nagyszabású felmérésekhez és olyan kutatásokhoz, ahol fontos az idő- és erőforrás-hatékonyság. (Neumann és mtsai., 2022; Paulhus és mtsai., 2021)

2.1.2 Barátságok szorossága

A barátságok szorosságának vizsgálatához a GENSI (Graphical Ego-centered Network Survey Interface) program alapján felvett adatokat használtam. Ez az eszköz lehetővé teszi énközpontú szociális hálózatok elemzését különböző kapcsolati jellemzők mentén (pl. kapcsolat szorossága, barát neve, találkozás gyakorisága, kapcsolat típusa). A kitöltőknek 6, legfontosabb barát megnevezésére és a vele alkotott kapcsolat jellemzésére volt ezen keresztül lehetőségük. A kapott adatokban szerepel az egyes jellemzett baráti kapcsolatokra nézve „Kapcsolat szorossága”, melyet a társuló Likert-skála válaszai (1 – egyáltalán nem szoros és 5 – nagyon szoros) adnak. (Stark & Krosnick, 2017) Az így jellemzett barátságok kapcsolati szorosságértékeiből a vizsgálathoz átlagos kapcsolatszorosság értéket számoltam. Az átlag kapcsolatszorosság érték az egyes baráti kapcsolatszorosság értékek számtani középértékének felel meg.

2.1.3 Bizalmas barátságok száma

A bizalmas barátságok számának vizsgálatához a kérdőívben saját kérdéseink szerepeltek az alkalmi, a közeli és a bizalmas barátok számáról, a különböző típusú baráti kapcsolatok rövid definíciójával kiegészítve. Így a kitöltők közvetlenül, egész számokat elfogadó válaszmezőben adták meg, hány bizalmas barátot tartanak számon.

Leíró statisztika, eredmények

A statisztikai elemzésekhez az IBM SPSS Statistics 25 szoftvert használtam.

3.1 Leíró statisztika

További leíró statisztikák, csoportosítást követő mintajellemzés a Mellékletek közt található.

	n	átlag	szórás	min	max
mintaméret	1264				
életkor (év)		36.34	14.482	18	81
férfi	341				
nő	923				
Machiavellizmus		2.49	0.668	1	5
Narcizmus		2.41	0.723	1	5
Pszichopátia		2.11	0.674	1	5
Szadizmus		1.71	0.68	1	5
Átlagos kapcsolatszorosság		3.80	0.708	1.50	5.00
Bizalmas barátok száma		2.72	1.92	1	20

1. táblázat – Leíró statisztikák

3.2 Sötét Tetrád jegyek és kapcsolatszorosság közti korrelációs vizsgálat

A hipotézis vizsgálatát korrelációs elemzéssel végzem. Első lépésként a változók normalitását vizsgálatára kerül sor Kolmogorov-Smirnov-teszt segítségével.

VÁLTOZÓ	TEST STATISTICS	SIG.
Sötét Tetrád Machiavellizmus	0,048	0,000
Sötét Tetrád Narcizmus	0,057	0,000
Sötét Tetrád Pszichopátia	0,080	0,000
Sötét Tetrád Szadizmus	0,149	0,000
Átlagos Kapcsolatszorosság	0,102	0,000

2. táblázat – Sötét Tetrád értékek és átlag kapcsolatszorosság érték normalitásvizsgálata

Amint az a 2. táblázatában is látható, a változók eloszlása szignifikánsan eltér a normális eloszlástól. A változók közötti együtt járás vizsgálatára Kendall-tau rangkorrelációt alkalmaztam.

	ÁTLAGOS KAPCSOLATSZOROSSÁG
Sötét Tetrád Machiavellizmus	tau-b = 0,006
	p = 0,779
Sötét Tetrád Nárcizmus	tau-b = 0,074
	p = 0,000
Sötét Tetrád Pszichopátia	tau-b = 0,019
	p = 0,332
Sötét Tetrád Szadizmus	tau-b = -0,001
	p = 0,951

3. táblázat - Sötét Tetrád értékek és átlag kapcsolatszorosság közti korreláció vizsgálata

A vizsgálat a nárcizmus és az átlagos kapcsolatszorosság között szignifikáns ($p < 0,001$), ugyanakkor az együtttható értéke ($\text{tau-b} = 0,074$) mutatja, hogy gyakorlati jelentőséggel nem rendelkezik. A többi Sötét Tetrád vonás tekintetében a vizsgálat nem mutatott szignifikáns kapcsolatot az átlagos kapcsolatszorossággal (machiavellizmus: $\text{tau-b} = 0,006$; $p = 0,779$; pszichopátia: $\text{tau-b} = 0,019$; $p = 0,332$; szadizmus: $\text{tau-b} = -0,001$; $p = 0,951$). Nem igazolódott a hipotézis.

3.3 A magas és alacsony Sötét Tetrád értékűek bizalmas barátainak számának összehasonlítása.

A hipotézisvizsgálathoz az egyes Sötét Tetrád jegyek alsó-felső kvartiliseinek megfelelő csoportosítást végeztem. A kvartilisek, kialakult övezetek jellemzése a Mellékletek közt található.

A hipotézisvizsgálathoz ellenőriztem a bizalmas barátok számának normalitását Kolmogorov-Smirnov-teszt segítségével.

VÁLTOZÓ	TEST STATISTICS	SIG.
Bizalmas barátok száma	0,221	0,000

4. táblázat – A bizalmas barátok számának normalitásvizsgálata

Mivel a normalitás sérült, a csoportok összehasonlításához Mann-Whitney féle U-próbát alkalmaztam.

	csoport	rangátlag	U-Statistic	Z-érték	p-érték
Sötét Tetrád Machiavellizmus	alacsony	330,02	51032	-0,695	0,487
	magas	320,06			
Sötét Tetrád Narcizmus	alacsony	292,38	41751	-3,203	0,001
	magas	337,51			
Sötét Tetrád Pszychopátia	alacsony	289,21	40964,5	-0,483	0,629
	magas	295,85			
Sötét Tetrád Szadizmus	alacsony	306,24	45013,5	-1,850	0,064
	magas	333,40			

5. táblázat – A bizalmas barátok számának összehasonlítása az egyes Sötét Tetrád jegyeken elért alacsony és magas pontszámúak között

Az elemzés során egyedül a narcizmusnál mutatott statisztikailag szignifikáns különbséget a vizsgálat, a felső kvartilis csoport (átlag = 2,91; rangátlag = 337,51, n = 293) több megbízható barátot tartott számon, mint az alsó kvartilis csoport (átlag = 2,59; rangátlag = 292,38, n = 333) (U = 41751, p = 0,001), ugyanakkor az átlagok közti különbség gyakorlati jelentősége alacsony (Cohen-féle d = 0,167). A többi Sötét Tetrád jegy esetében a teszt nem mutatott szignifikáns különbségeket. A hipotézis nem teljesült.

Diszkusszió

Kutatásom célja a sötét személyiségjegyek és a baráti kapcsolatok különböző aspektusai közti kapcsolat vizsgálata volt. A bevezetőben tárgyalt korábbi kutatási eredmények arra engedtek következtetni, hogy a sötét személyiségjegyek káros hatással lehetnek az interperszonális kapcsolatokra. Kevés adat állt ugyanakkor rendelkezésre baráti kapcsolatok tekintetében, így a hipotézisalkotás közvetett, más kapcsolati típusokat jellemző eredmények alapján történt.

A hipotézis, miszerint a magasabb Sötét Tetrád jegyekkel együtt jár az alacsonyabb kapcsolatszorosság, nem teljesült a Sötét Tetrád jegyek esetében. Szintén nem teljesült azon hipotézis, miszerint az ezeken a skálákon magas pontszámokat elérők kevesebb bizalmas baráttal rendelkeznek, mint az alacsony pontszámot elérők. (A narcizmus esetében a statisztikai szignifikancia mellett gyakorlati jelentőséggel nem rendelkező eredmények születtek.) A várt eredmények nem teljesülésének számos olyan oka lehet, amelyek nem a sötét személyiségjegyek által gyakorolt káros interperszonális hatások kétségbevonásával magyarázzák azokat. Ebben a szakaszban igyekszem kritikusan reflektálni ezekre az eredményekre, megvizsgálva a lehetséges okokat és az eredmények következményeit. A

magyarázatok egy része mind a négy Sötét Tetrád jegyre érvényes lehet, hiszen ezek mögött a személyiségstruktúrából eredő azonos okok feltételezhetők, gondoljunk akár csak a Becsületesség-Alázatosság negatív pólusával, mint látens-Sötét Tetráddal való együtt járásra. A szignifikáns találatok hiányát így ezek általánosságban magyarázhatják, illetve árnyalhatják a szignifikáns eredményeket is. Továbbá a nárcizmusra, annak sajátosságai révén külön megállapítások is érvényesek lehetnek.

4.1 A minta jellemzői

Mintánkban az egyes sötét személyiségjegyek a lehetséges értékek teljes skáláján mozogtak, ugyanakkor igazán magas, 4-5 közti értékeket csak viszonylag alacsony számú kitöltő, a vizsgált minta 0,95-1,9%-a ért el (vizsgált minta $n = 1264$; 100%; machiavellizmus $n = 24$; 1,9%; nárcizmus $n = 26$; 2,06% pszichopátia $n = 12$; 0,95%; szadizmus $n = 15$; 1,19%). Ez összhangban van azon korábbi kutatási eredményekkel, mely szerint ezen jegyek szélsőséges megnyilvánulása igen ritka (bár a szubklinikai szinten elér magas sötétjelleműség magasabb előfordulási eredményeiről is beszámoltak már) (Chabrol és mtsai., 2015; Dhawan és mtsai., 2010; Sanz-García és mtsai., 2021). Tovább magyarázza ezen alacsony arányt a pszichiátriai/pszichológiai diagnózis, mint a kutatásból kizáró feltétel. A magas pontszámot elérők csekély száma ugyanakkor azt jelentheti, hogy a súlyos sötét tulajdonságok nyomán megjelenő összefüggéseket nem sikerült teljes mértékben megragadni ebben a vizsgálatban. Ez esetleg kevésbé negatív vagy akár semleges eredmények felé befolyásolhatja az eredményeket, amely magyarázó erejű lehet.

4.2 Az önbevallásos módszer hátulütői

Az önbevallásos módszer kérdéseket vet fel a résztvevők észleléseinek pontosságával kapcsolatban, különösen a Sötét Tetrád vonásokkal rendelkezők körében. Az egyének személyisége befolyásolhatja, hogy számukra mi számít barátságnak, közeli vagy bizalmas barátságnak, s így válaszaik torzulhatnak az „objektív” megfigyelő számára. Ez az elképzelés összhangban van az egyénenként eltérő észlelési struktúrákat leíró elméletekkel, pl. Kelly személyes konstrukciókra vonatkozó elméletével, amely szerint az egyének személyes konstrukciókat - mint sablonokat vagy lencsákat - használnak, hogy értelmet adjanak tapasztalataiknak és kapcsolataiknak (Kelly, 1991). Ezek a konstrukciók személyesek és egyénenként eltérőek, a múltbeli tapasztalatok és a személyiségen keresztüli megélés által formáltak. A kutatások azt mutatják, hogy ezek a személyes konstrukciók jelentősen befolyásolhatják azt, hogy az egyének hogyan érzékelik kapcsolataikat és hogyan számolnak

be azokról. Például bizonyos személyiségjegyekkel rendelkező egyének hajlamosak lehetnek arra, hogy a konstrukciók alapján pozitívabban vagy negatívabban tekintsenek kapcsolataikra (Neimeyer és mtsai., 2002). Elképzelhető, hogy az önbevalláson alapuló vizsgálódásnál a magas Sötét Tetrád-számú kitöltők pozitívan torzítják kapcsolataik minőségét, így gátolva annak kimutatását, hogy a sötét személyiségjegyeik révén károsodnának ezen kapcsolataik. Az önbevalláson alapuló kérdőívek esetében általánosságban is problémát jelent a szociális kíváncsiságnak való megfelelés, a pozitív önprezentáció, amely a nárcisztikusok esetén különösen jelentős lehet (Paulhus & Vazire, 2007).

Elképzelhető ugyanakkor az is, hogy a sötét jegyeket hordozó egyének a hasonló társakkal kialakított kapcsolataik révén teljesülni érzik a közeli, bizalmas barátságok kritériumait. A homofília néven ismert jelenség szerint az emberek hajlamosak hozzájuk hasonlókkal kialakítani kapcsolataikat (McPherson és mtsai., 2001). A Sötét Tetrád kontextusában elképzelhető, hogy az egyének közelinek, bizalminak érzékelhetik barátságaikat, amennyiben hasonló személyes konstrukciókkal, világnézetekkel, interperszonális stratégiákkal rendelkező barátokról van szó, még akkor is, ha a külső szemlélő számára ezek a személyek képtelennek tűnnek a szoros, bizalmi kapcsolatok kialakítására, és ha ezek a kapcsolatok felszínesnek, kölcsönös kihasználáson alapulónak is tűnnek (Paulhus & Williams, 2002). Az egymáshoz ily módon hasonlító személyekben torz percepció alakulhat ki a barátságuk minőségéről.

A sötét személyiségjegyek továbbá elfedhetik a különböző, egyébként visszatetszést kiváltó interperszonális stratégiáikat. Ezen egyének olyan összetett szociális stratégiákat alkalmazhatnak, amelyek elfedik valódi személyiségjegyeiket (Wissing & Reinhard, 2019). Barátságaikban a közelség vagy a normalitás látszatát kelthetik, illetve kompenzációs mechanizmusokat fejleszthetnek ki, bájt, felszínes melegséget prezentálhatnak, így fenntartva kapcsolataikat a mögöttes kizsákmányoló tendenciáik ellenére. Ez a barátok által érzékelt közelséghez vezethet, mely érzéklet megjelenése befolyásolhatja a sötét személyiségjegyekkel rendelkező illető megítélését is a kapcsolatról. Az ilyen látszatminőségeket a kutatás egyszerű kérdései nem tudtak megragadni.

4.3 A Sötét Tetrád, a nárcisztikus önkép sajátos hatása a baráti kapcsolatok megítélésére

A nárcisztikusok önnagyító tendenciáik következtében gyakran kedvezőbben érzékelik társas kapcsolataikat, ami a felnagyított énképük fenntartását szolgálja (Campbell és mtsai., 2002). Ez a torzult valóságészlelés arra készítheti ezeket a személyeket, hogy túlbecsüljék

barátságaik közelségét, bizalmasságát, azt hihetik, jobb barátok, mint amilyenek valójában, vagy hogy mások kedvelhetőbbnek tartják őket, és így nagyobb fokú közelségről számolnak be (Campbell és mtsai., 2004). A narcisztikusok csodálat iránti vágya, és ennek az önmaguk előtti kielégítésére tett kísérlete ahhoz vezethet, hogy társas kapcsolataikat pozitívabbnak érzékeljék, mint amilyenek ezek objektíve lennének (Back és mtsai., 2013). Ezen igényük kielégítésül minden, a legkisebb mértékben pozitív társas interakciót a közelség és a bizalom jelének tekinthetnek, ami torzítja önbevallásukat. Ezt tovább erősítheti azon tendenciájuk, miszerint a kapcsolataikról saját képüket igazolva számolnak be, amely szintén a valós kapcsolati minőség torzult megjelenítéséhez vezet. (Morf & Rhodewalt, 2001) Torz felfogásuk lehet továbbá arról, hogy mi számít barátságnak, és összekeverhetik a másokban manipulatív eszközökkel, grandiózus jellemükkel kiváltott csodálatot a valódi közelséggel (Back és mtsai., 2010).

A magas Sötét Tetrád-jellemű személyek továbbá beszámolhattak a kapcsolataikról úgy is, hogy az megfeleljen az önmagukkal kapcsolatos tagadásuknak vagy önismeretük hiányának. Ez a torzított értékelés mechanizmus lehet arra, hogy külső észleléseiket összehangolják belső narratívájukkal, növelve társas kapcsolataik észlelt és tényleges minőségei közötti különbséget. (Jonason & Krause, 2013)

Ezért fontosnak tartom kiemelni, hogy a barátságok vizsgálatakor a Sötét Tetrád vonások kontextusában kulcsfontosságú figyelembe venni, hogy az egyének egyedi személyes konstrukciói hogyan alakíthatják a baráti közelség megértését és jelentését. A szignifikáns összefüggések hiánya rávilágít annak szükségességére, hogy mélyebben feltárjuk, hogyan hatnak egymásra ezek a tulajdonságok a társas dinamikák szélesebb spektrumában, illetve az egyéni önfelfogás és az interperszonális kapcsolatok bonyolultságára.

4.4 Korlátok, kitekintés

Jelen kutatás korlátokat hordoz magában: a jelenlegi tanulmány megállapításai olyan mintán alapulnak, amely nem feltétlenül reprezentálja teljes mértékben az általános népeiséget. Az életkor, a kulturális háttér és potenciálisan más demográfiai jellemzők korlátozott sokszínűsége befolyásolhatja a kutatás külső érvényességét. Bár a Short Dark Tetrad egy széles körben használt eszköz, e vonások összetettsége sokoldalúbb mérési megközelítést igényelhet. A baráti kapcsolatok szorosságára, azok számára vonatkozó kérdéseink direkt módon próbálják felderíteni ezeket a válaszadók életében, ehelyett szükség lehet árnyaltabb módon vizsgálni a baráti minőségeket. Mivel önbevallásos adatokra támaszkodott a dolgozat, a tanulmány

eredményeit befolyásolhatják a már korábban említett torzítások. A keresztmetszeti elrendezés korlátozza az ok-okozati összefüggések megállapíthatóságát, a barátságok időbeli alakulásának nyomonkövethetőséget.

A jövőbeli kutatásoknak olyan irányt érdemes vennie, amelyek szétválasztják az előbb említett komplex dinamikákat, és a barátságok minőségi viszonyát nem csupán önbevallásos módszerrel igyekeznek feltárni. Érdemes lenne vizsgálni, hogy milyen fogalmi rendszer használatával, milyen konstrukciók mentén írják le baráti kapcsolataikat a magas Sötét Tetrád vonásokkal rendelkező egyének. Mélységi interjúk, kötődéssel, konstrukciókkal kapcsolatos kérdőívek használata segíthet közelebb kerülni az ilyen egyének sajátos barátságélményéhez. Vizsgálandónak tartom továbbá, hogy hogyan játszik szerepet a társadalmi kíváncsiság és az önbecsapás a Sötét Tetrád vonásokkal rendelkezők önbeszámolóiban, például az erre a célra kifejlesztett önbecsapást és mások megtévesztését is vizsgáló Balanced Inventory of Desirable Responding kérdőív használatával (Asgeirsdóttir és mtsai., 2016). Longitudinális vizsgálatokkal pedig feltárható lenne, hogy hogyan alakul az ilyen egyének barátságainak stabilitása és minősége az idő múlásával, például a konstrukciók vizsgálatát is lehetővé tevő, mindennapos naplózást jelentő tapasztalati mintavételi módszerrel (Experience Sampling Method), amely egy intenzív longitudinális kutatási módszertan, mellyel rögzítésre kerülnek a résztvevők napi beszámolóinak gondolataikról, érzéseikről, viselkedésükről, környezetükről hosszabb időtávon át. (Mölsä és mtsai., 2022). Ily módon átfogóbb képhez juthatunk arról, hogy a Sötét Tetrád jegyek hogyan befolyásolják a társas kapcsolatokat és a személyek társas percepcióit egyaránt.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondok témavezetőmnek, Kosztyuné Nyitrai Erikának, és kutatásvezetőmnek, Rózsa Sándornak.

Nyilatkozat mesterséges intelligencia használatáról

A dolgozat készítése során az OpenAI (2023, 2024) nyelvi modelljét a ChatGPT felületén, annak 3.5, 4 illetve 4o modelljeivel használtam fel (<https://chatgpt.com>). A felhasználás kiterjedt a kutatás témájával kapcsolatos ötletelésre, a szakirodalom felkutatásához használt kulcsszógenerálásra, egyes szakirodalmi szövegek feldolgozást segítő rövidítésére, magyarázására, további keresési irányok feltárására, általam alkotott szövegek ellenőrzésére és véleményezésére, egyszerűsítési, strukturálási javaslataira, folytatási irányok ötletelésére,

szövegrészek közti logikai áthidalási javaslatokra, statisztikai elemzésekkel és értelmezésükkel kapcsolatos ellenőrzésre. Az egyes promptok és azokra adott válaszok a munkamenet többi tokenjével együtt, a nyelvi modell kontextusértelmezésén át, folyamatos iterációk során segítették a munkámat, így itt feltüntethető, konkrétan felhasznált prompt-válasz párosok nincsenek. A használat angol nyelven történt, generált tartalmak direkt átemelésére – ideértve az egyszerű fordítást követő átemelést – nem került sor.

Táblázatjegyzék

1. táblázat – Leíró statisztikák.....	11
2. táblázat – Sötét Tetrád értékek és átlag kapcsolatszorosság érték normalitásvizsgálata	11
3. táblázat - Sötét Tetrád értékek és átlag kapcsolatszorosság közti korreláció vizsgálata.....	12
4. táblázat – A bizalmas barátok számának normalitásvizsgálata.....	12
5. táblázat – A bizalmas barátok számának összehasonlítása az egyes Sötét Tetrád jegyeken elért alacsony és magas pontszámúak között	13

Ábrajegyzék

1. ábra (melléklet) - Az életkori csoportok megoszlása	26
2. ábra (melléklet) - A minta iskolai végzettségek szerinti megoszlása.....	26
3. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Machiavellizmus értékek megoszlása a mintában	27
4. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Nárcizmus értékek megoszlása a mintában	27
5. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Pszichopátia értékek megoszlása a mintában.....	28
6. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Szadizmus értékek megoszlása a mintában	28
7. ábra (melléklet) - Az Átlagos kapcsolatszorosság értékek megoszlása a mintában.....	29
8. ábra (melléklet) - Az Bizalmas barátok számának megoszlása a mintában.....	29
9. ábra (melléklet) – A Sötét Tetrád jegyek alsó-felső kvartilisövezeteinek elemszám- megoszlása	30
10. ábra (melléklet) - A Machiavellizmus alsó kvartilisének demográfiai adatai.....	30
11. ábra (melléklet) - A Machiavellizmus felső kvartilisének demográfiai adatai	31
12. ábra (melléklet) - A Nárcizmus alsó kvartilisének demográfiai adatai	31
13. ábra (melléklet) - A Nárcizmus felső kvartilisének demográfiai adatai.....	31
14. ábra (melléklet) - A Pszichopátia alsó kvartilisének demográfiai adatai	32
15. ábra (melléklet) - A Pszichopátia felső kvartilisének demográfiai adatai.....	32
16. ábra (melléklet) - A Szadizmus alsó kvartilisének demográfiai adatai	32
17. ábra (melléklet) - A Szadizmus felső kvartilisének demográfiai adatai.....	33

Irodalomjegyzék

- Argyle, M., & Henderson, M. (1984). The Rules of Friendship. *Journal of Social and Personal Relationships*, 1(2), 211–237. <https://doi.org/10.1177/0265407584012005>
- Asgeirsdottir, R. L., Vésteinsdóttir, V., & Thorsdottir, F. (2016). Short form development of the Balanced Inventory of Desirable Responding: Applying confirmatory factor analysis, item response theory, and cognitive interviews to scale reduction. *Personality and Individual Differences*, 96, 212–221. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.083>
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2005). Honesty-Humility, the Big Five, and the Five-Factor Model. *Journal of Personality*, 73(5), 1321–1354. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2005.00351.x>
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2008). The HEXACO Model of Personality Structure and the Importance of the H Factor. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(5), 1952–1962. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2008.00134.x>
- Ashton, M. C., Lee, K., Perugini, M., Szarota, P., de Vries, R. E., Di Blas, L., Boies, K., & De Raad, B. (2004). A six-factor structure of personality-descriptive adjectives: Solutions from psycholexical studies in seven languages. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86(2), 356–366. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.86.2.356>
- Ashton, M., Lee, K., & Son, C. (2000). Honesty as the sixth factor of personality: Correlations with Machiavellianism, Primary Psychopathy, and Social Adroitness. *European Journal of Personality*, 14, 359–368. [https://doi.org/10.1002/1099-0984\(200007/08\)14:4<359::AID-PER382>3.0.CO;2-Y](https://doi.org/10.1002/1099-0984(200007/08)14:4<359::AID-PER382>3.0.CO;2-Y)
- Back, M. D., Küfner, A. C. P., Dufner, M., Gerlach, T. M., Rauthmann, J. F., & Denissen, J. J. A. (2013). Narcissistic admiration and rivalry: Disentangling the bright and dark sides of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(6), 1013–1037. <https://doi.org/10.1037/a0034431>
- Back, M. D., Schmukle, S. C., & Egloff, B. (2010). Why are narcissists so charming at first sight? Decoding the narcissism–popularity link at zero acquaintance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 98(1), 132–145. <https://doi.org/10.1037/a0016338>
- Baumeister, R. F., & Campbell, W. K. (1999). The Intrinsic Appeal of Evil: Sadism, Sensational Thrills, and Threatened Egotism. *Personality and Social Psychology Review*, 3(3), 210–221. https://doi.org/10.1207/s15327957pspr0303_4

- Baysinger, M. A., Scherer, K. T., & LeBreton, J. M. (2014). Exploring the disruptive effects of psychopathy and aggression on group processes and group effectiveness. *The Journal of Applied Psychology*, 99(1), 48–65. <https://doi.org/10.1037/a0034317>
- Book, A., Visser, B. A., & Volk, A. A. (2015). Unpacking “evil”: Claiming the core of the Dark Triad. *Personality and Individual Differences*, 73, 29–38. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.09.016>
- Bouchard, T. J. (1973). Studies in Machiavellianism. Edited by R. Christie and F. L. Geis. (New York: Academic Press, 1970. Pp. xii, 415. \$12.50.). *American Political Science Review*, 67(1), 204–205. <https://doi.org/10.2307/1958540>
- Bukowski, W. M., Hoza, B., & Boivin, M. (1994). Measuring Friendship Quality During Pre- and Early Adolescence: The Development and Psychometric Properties of the Friendship Qualities Scale. *Journal of Social and Personal Relationships*, 11(3), 471–484. <https://doi.org/10.1177/0265407594113011>
- Campbell, W. K., Foster, C. A., & Finkel, E. J. (2002). Does self-love lead to love for others? A story of narcissistic game playing. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(2), 340–354. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.2.340>
- Campbell, W. K., Goodie, A. S., & Foster, J. D. (2004). Narcissism, confidence, and risk attitude. *Journal of Behavioral Decision Making*, 17(4), 297–311. <https://doi.org/10.1002/bdm.475>
- Carter, G. L., Campbell, A. C., & Muncer, S. (2014). The Dark Triad personality: Attractiveness to women. *Personality and Individual Differences*, 56, 57–61. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.08.021>
- Chabrol, H., Leeuwen, N., Rodgers, R., & Séjourné, N. (2009). Contributions of psychopathic, narcissistic, Machiavellian, and sadistic personality traits to juvenile delinquency. *Personality and Individual Differences*, 47, 734–739. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.06.020>
- Chabrol, H., Melioli, T., Van Leeuwen, N., Rodgers, R., & Goutaudier, N. (2015). The Dark Tetrad: Identifying personality profiles in high-school students. *Personality and Individual Differences*, 83, 97–101. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.03.051>
- Demir, M., & Weitekamp, L. A. (2007). I am so Happy `cause Today I found my Friend: Friendship and Personality as Predictors of Happiness. *Journal of Happiness Studies*, 8(2), 213–213. <https://doi.org/10.1007/s10902-006-9034-1>
- Dhawan, N., Kunik, M. E., Oldham, J., & Coverdale, J. (2010). Prevalence and treatment of narcissistic personality disorder in the community: A systematic review.

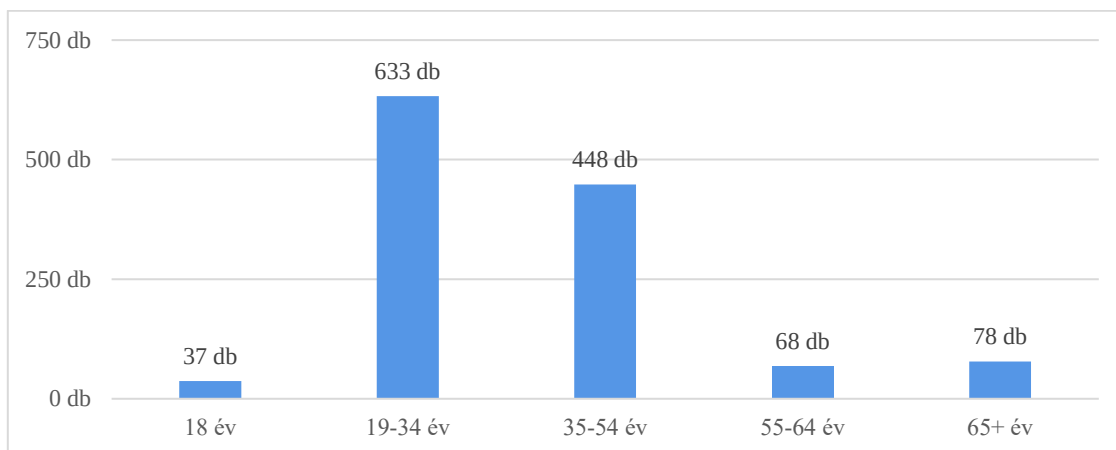
- Comprehensive Psychiatry*, 51(4), 333–339.
<https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2009.09.003>
- Fass-Holmes, B. (2022). Survey Fatigue—What Is Its Role in Undergraduates’ Survey Participation and Response Rates? *Journal of Interdisciplinary Studies in Education*, 11(1), 56–73.
- Furnham, A., Richards, S. C., & Paulhus, D. L. (2013). The Dark Triad of Personality: A 10 Year Review. *Social and Personality Psychology Compass*, 7(3), 199–216.
<https://doi.org/10.1111/spc3.12018>
- Hare, R. D. (1993). *Without Conscience: The Disturbing World of the Psychopaths Among Us*. Pocket Books.
- Hawes, D. J., Dadds, M. R., Frost, A. D. J., & Hasking, P. A. (2011). Do childhood callous-unemotional traits drive change in parenting practices? *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology: The Official Journal for the Society of Clinical Child and Adolescent Psychology, American Psychological Association, Division 53*, 40(4), 507–518. <https://doi.org/10.1080/15374416.2011.581624>
- Hilbig, B. E., & Zettler, I. (2009). Pillars of cooperation: Honesty–Humility, social value orientations, and economic behavior. *Journal of Research in Personality*, 43(3), 516–519. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2009.01.003>
- Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., & Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: A meta-analytic review. *PLoS Medicine*, 7(7), e1000316.
<https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000316>
- Jakobwitz, S., & Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences*, 40(2), 331–339.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.07.006>
- Jonason, P. K., Koenig, B. L., & Tost, J. (2010). Living a Fast Life. *Human Nature*, 21(4), 428–442. <https://doi.org/10.1007/s12110-010-9102-4>
- Jonason, P. K., & Krause, L. (2013). The emotional deficits associated with the Dark Triad traits: Cognitive empathy, affective empathy, and alexithymia. *Personality and Individual Differences*, 55(5), 532–537. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.04.027>
- Jonason, P. K., Li, N. P., & Buss, D. M. (2010). The costs and benefits of the Dark Triad: Implications for mate poaching and mate retention tactics. *Personality and Individual Differences*, 48(4), 373–378. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.11.003>

- Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2010). Different Provocations Trigger Aggression in Narcissists and Psychopaths. *Social Psychological and Personality Science*, 1(1), 12–18. <https://doi.org/10.1177/1948550609347591>
- Kelly, G. (1991). *The psychology of personal constructs*. Routledge in association with the Centre for Personal Construct Psychology.
<http://catdir.loc.gov/catdir/enhancements/fy0648/90039114-d.html>
- Láng, A., & Birkás, B. (2014). Machiavellianism and perceived family functioning in adolescence. *Personality and Individual Differences*, 63, 69–74.
<https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.065>
- Lee, K., Ashton, M. C., & de Vries, R. E. (2005). Predicting Workplace Delinquency and Integrity with the HEXACO and Five-Factor Models of Personality Structure. *Human Performance*, 18(2), 179–197. https://doi.org/10.1207/s15327043hup1802_4
- Lee, K., Ashton, M. C., Morrison, D. L., Cordery, J., & Dunlop, P. D. (2008). Predicting integrity with the HEXACO personality model: Use of self- and observer reports. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 81(1), 147–167.
<https://doi.org/10.1348/096317907X195175>
- McPherson, M., Smith-Lovin, L., & Cook, J. M. (2001). Birds of a Feather: Homophily in Social Networks. *Annual Review of Sociology*, 27, 415–444.
- Mendelson, M. J., & Aboud, F. E. (1999). Measuring friendship quality in late adolescents and young adults: McGill Friendship Questionnaires. *Canadian Journal of Behavioural Science / Revue canadienne des sciences du comportement*, 31(2), 130–132. <https://doi.org/10.1037/h0087080>
- Miller, J. D., Dir, A., Gentile, B., Wilson, L., Pryor, L. R., & Campbell, W. K. (2010). Searching for a vulnerable dark triad: Comparing Factor 2 psychopathy, vulnerable narcissism, and borderline personality disorder. *Journal of Personality*, 78(5), 1529–1564. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.2010.00660.x>
- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the Paradoxes of Narcissism: A Dynamic Self-Regulatory Processing Model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177–196.
- Mölsä, M. E., Lax, M., Korhonen, J., Gumpel, T. P., & Söderberg, P. (2022). The Experience Sampling Method in Monitoring Social Interactions Among Children and Adolescents in School: A Systematic Literature Review. *Frontiers in Psychology*, 13.
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2022.844698>
- Neimeyer, G. J., Neimeyer, R. A., Hagans, C. L., & Van Brunt, D. L. (2002). Is there madness in our method? The effects of repertory grid variations on measures of construct

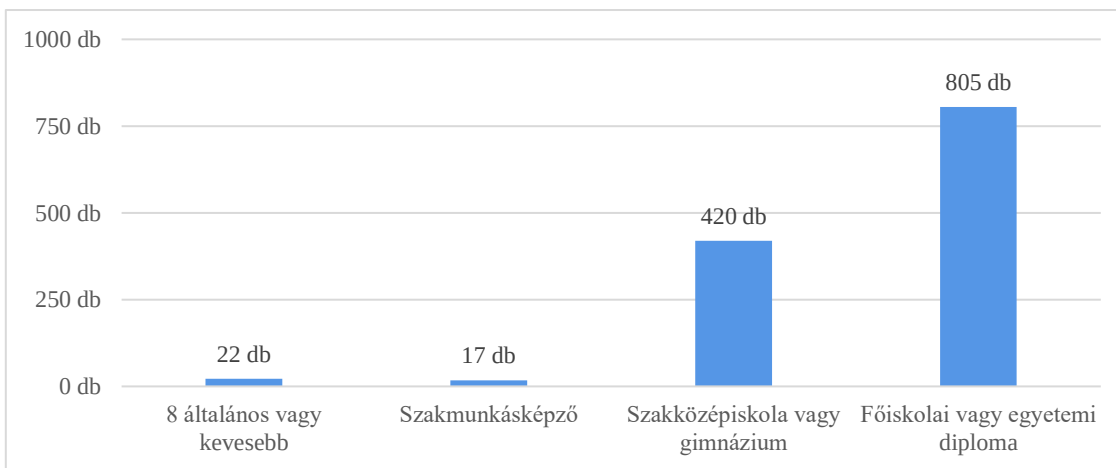
- system structure. In *Advances in personal construct psychology new directions and perspectives* (o. 161–200). Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group.
- Neumann, C. S., Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2022). Examining the Short Dark Tetrad (SD4) Across Models, Correlates, and Gender. *Assessment*, 29(4), 651–667. <https://doi.org/10.1177/1073191120986624>
- O’Boyle Jr., E. H., Forsyth, D. R., Banks, G. C., & McDaniel, M. A. (2012). A meta-analysis of the Dark Triad and work behavior: A social exchange perspective. *Journal of Applied Psychology*, 97(3), 557–579. <https://doi.org/10.1037/a0025679>
- Parker, J. G., & Asher, S. R. (1993). Friendship and friendship quality in middle childhood: Links with peer group acceptance and feelings of loneliness and social dissatisfaction. *Developmental Psychology*, 29(4), 611–621. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.29.4.611>
- Paulhus, D. L., Buckels, E. E., Trapnell, P. D., & Jones, D. N. (2021). Screening for Dark Personalities. *European Journal of Psychological Assessment*, 37(3), 208–222. <https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000602>
- Paulhus, D. L., & Vazire, S. (2007). The self-report method. In *Handbook of research methods in personality psychology* (o. 224–239). The Guilford Press.
- Paulhus, D. L., & Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556–563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6)
- Raskin, R., & Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890–902. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.5.890>
- Sanz-García, A., Gesteira, C., Sanz, J., & García-Vera, M. P. (2021). Prevalence of Psychopathy in the General Adult Population: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2021.661044>
- Spain, S. M., Harms, P., & LeBreton, J. M. (2014). The dark side of personality at work. *Journal of Organizational Behavior*, 35(S1), S41–S60. <https://doi.org/10.1002/job.1894>
- Stark, T. H. (2020). Indirect contact in social networks: Challenging common interpretations of the extended contact hypothesis. *Group Processes & Intergroup Relations*, 23(3), 441–461. <https://doi.org/10.1177/1368430219846337>

- Stark, T. H., & Krosnick, J. A. (2017). GENSI: A new graphical tool to collect ego-centered network data. *Social Networks*, 48, 36–45.
<https://doi.org/10.1016/j.socnet.2016.07.007>
- Vries, R. E. de, Vries, A. de, & Feij, J. A. (2009). Sensation seeking, risk-taking, and the HEXACO model of personality. *Personality and Individual Differences*, 47(6), 536–540. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.05.029>
- Wiltshire, J., Bourdage, J. S., & Lee, K. (2014). Honesty-Humility and Perceptions of Organizational Politics in Predicting Workplace Outcomes. *Journal of Business and Psychology*, 29(2), 235–251. <https://doi.org/10.1007/s10869-013-9310-0>
- Wissing, B. G., & Reinhard, M.-A. (2019). The Dark Triad and Deception Perceptions. *Frontiers in Psychology*, 10.
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2019.01811>

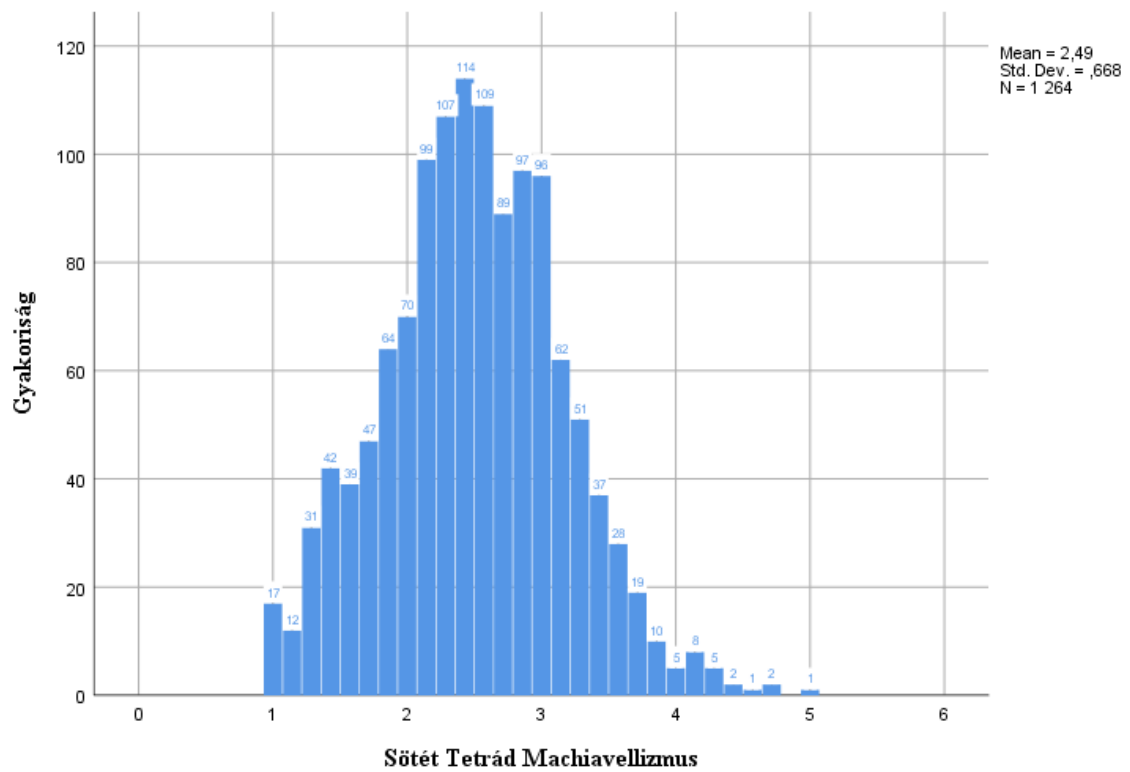
Mellékletek

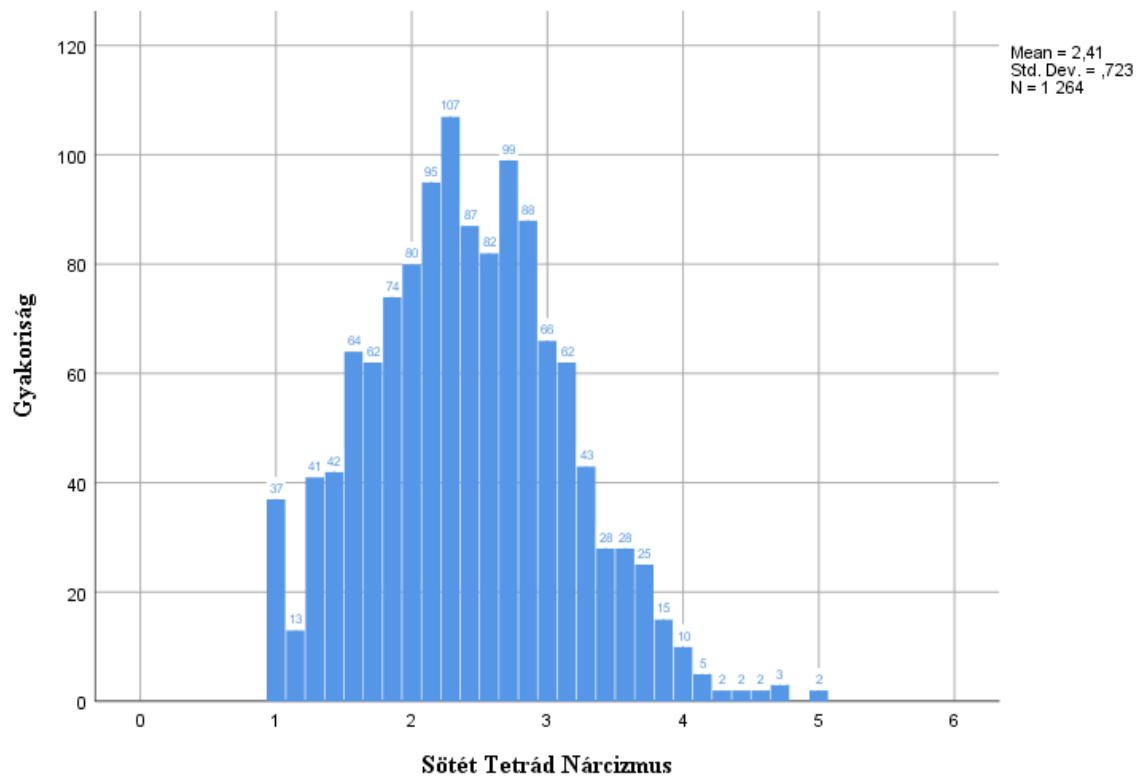
1. ábra (melléklet) - Az életkori csoportok megoszlása

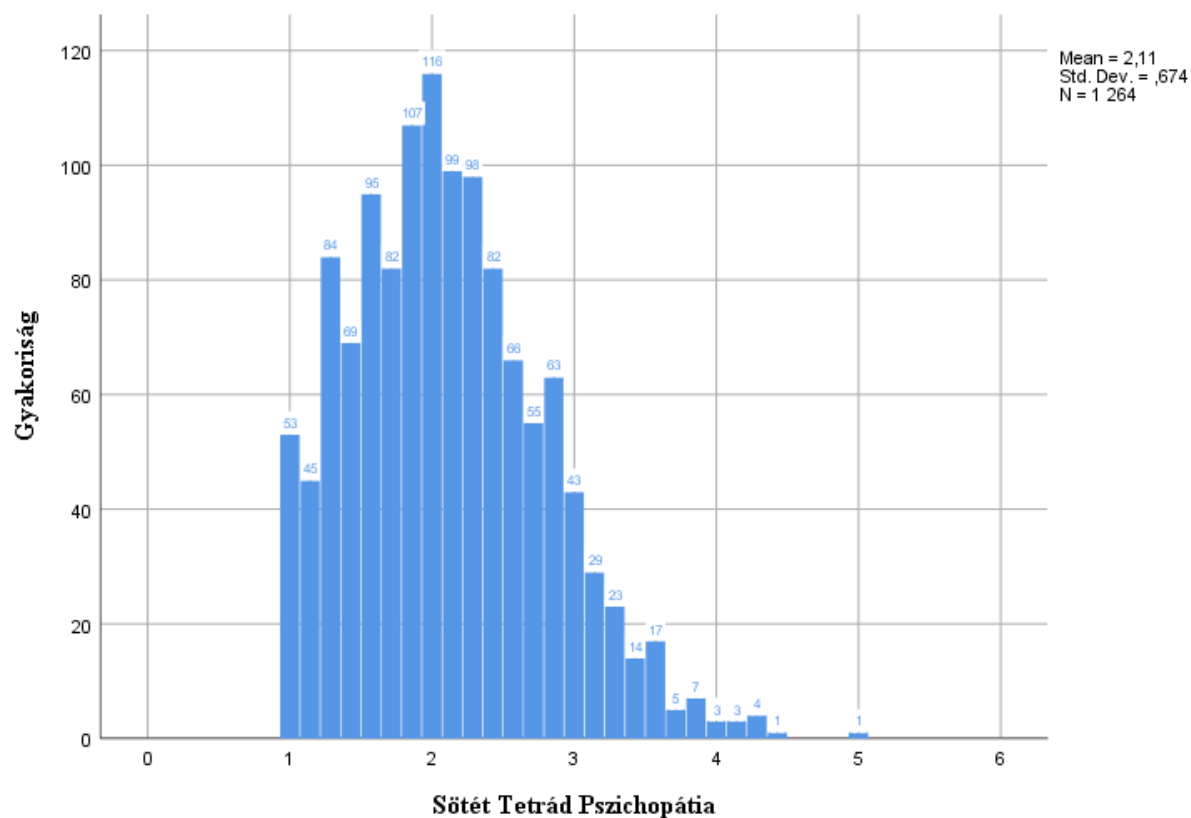
2. ábra (melléklet) - A minta iskolai végzettségei szerinti megoszlása

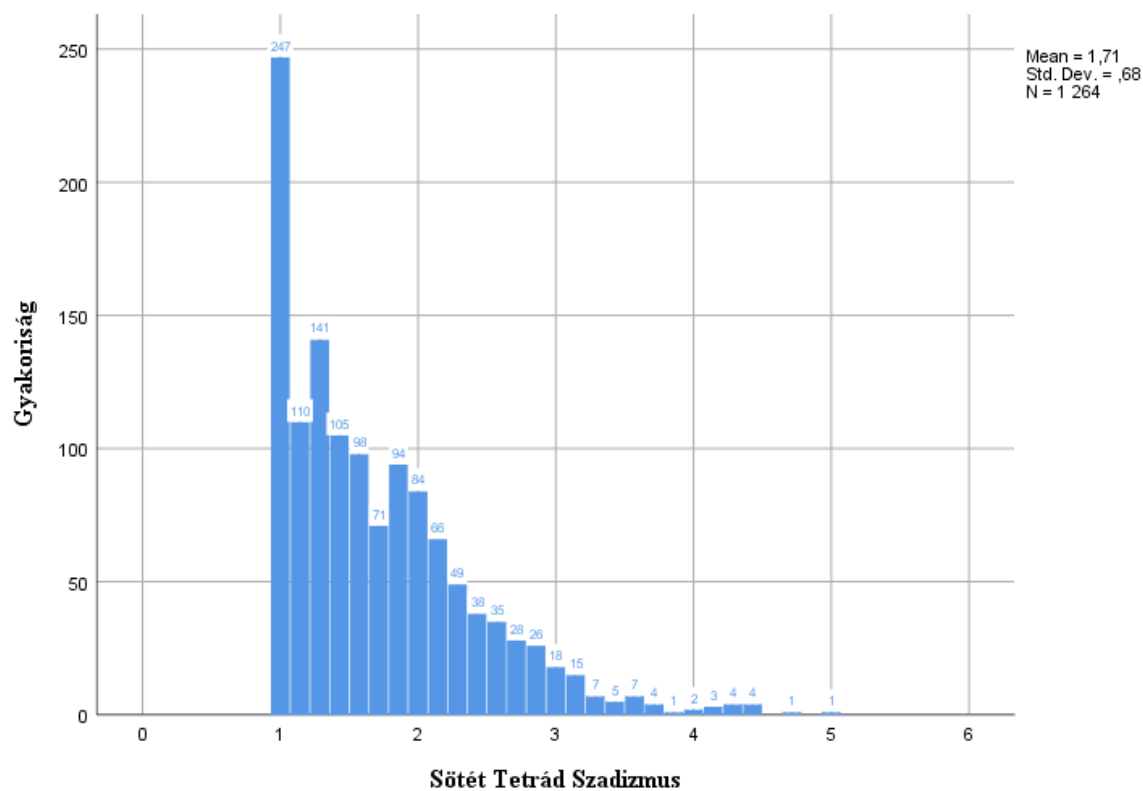
3. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Machiavellizmus értékek megoszlása a mintában

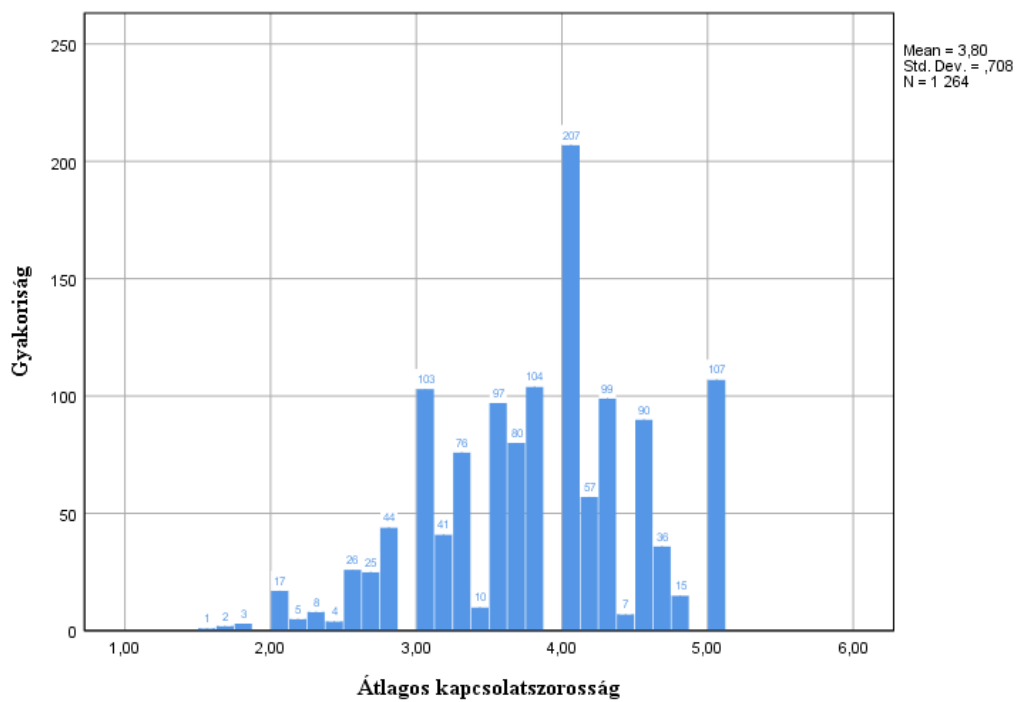
4. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Nárcizmus értékek megoszlása a mintában

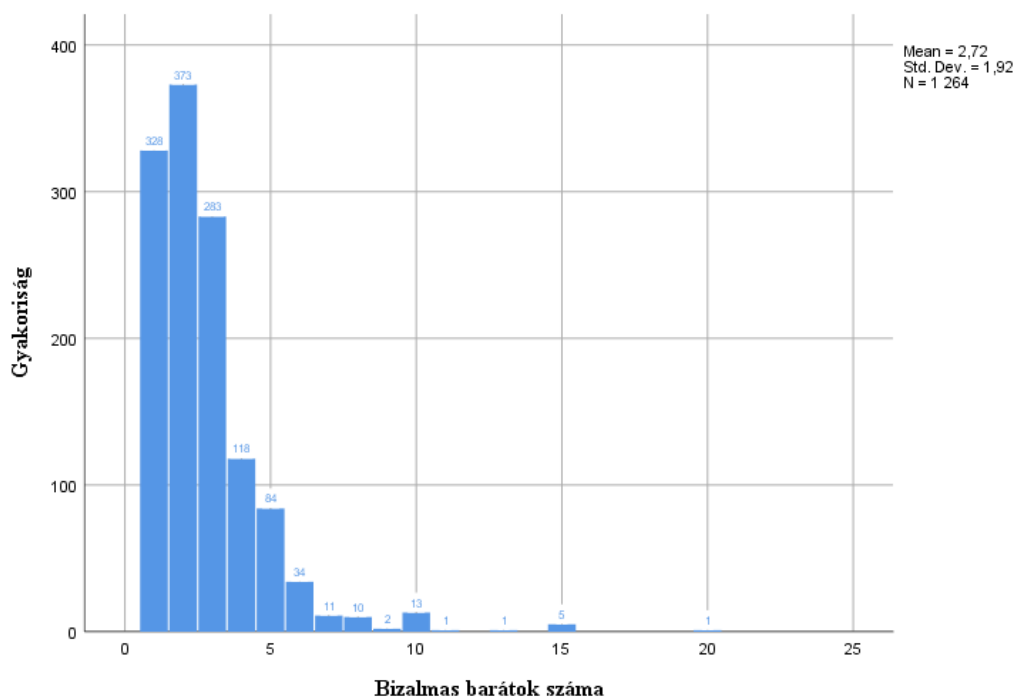
5. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Pszichopátia értékek megoszlása a mintában

6. ábra (melléklet) - A Sötét Tetrád Szadizmus értékek megoszlása a mintában

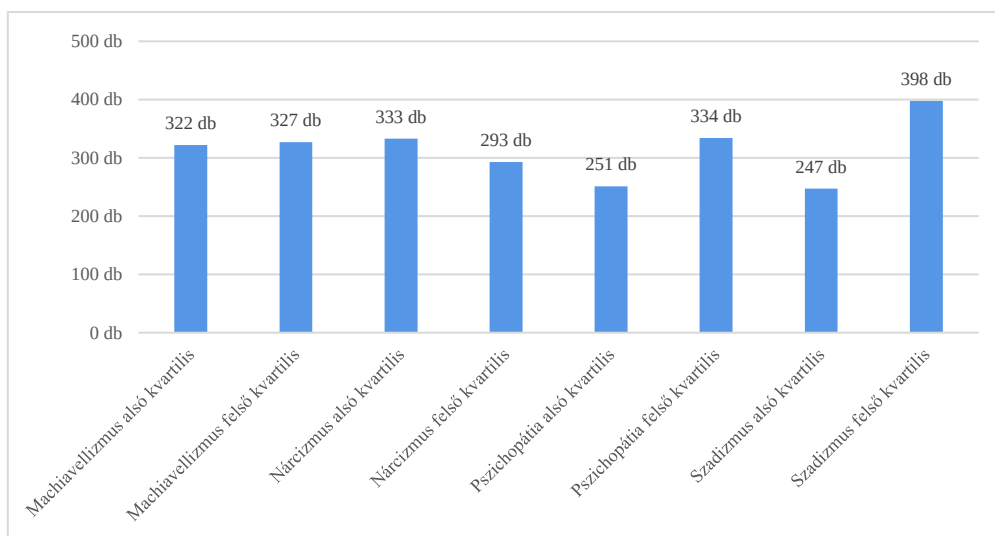
7. ábra (melléklet) - Az Átlagos kapcsolatszorosság értékek megoszlása a mintában

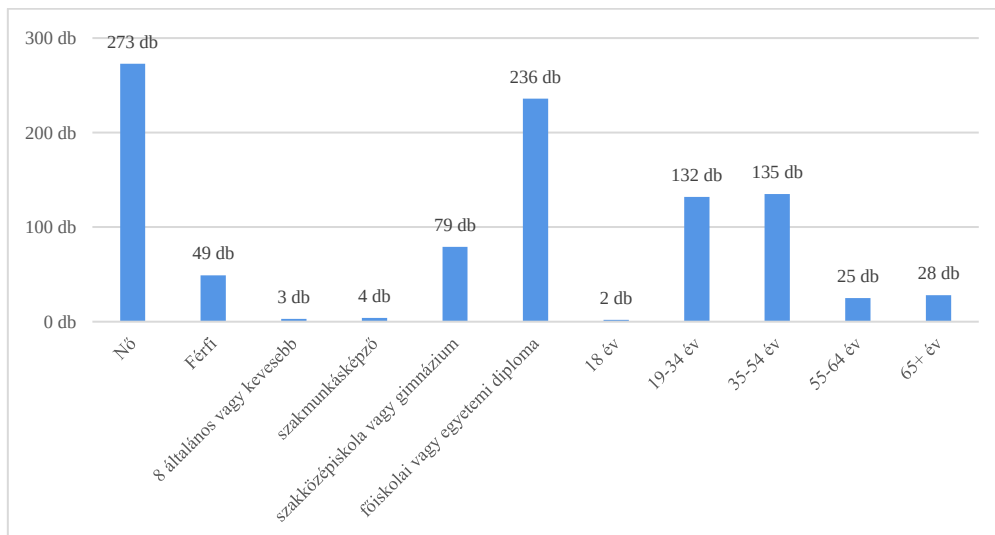
8. ábra (melléklet) - Az Bizalmas barátok számának megoszlása a mintában

VÁLTOZÓ	ALSÓ KVARTILIS HATÁRA	FELSŐ KVARTILIS HATÁRA
Sötét Tetrád Machiavellizmus	2	3
Sötét Tetrád Nárcizmus	1,86	2,86
Sötét Tetrád Pszichopátia	1,57	2,57
Sötét Tetrád Szadizmus	1,14	2

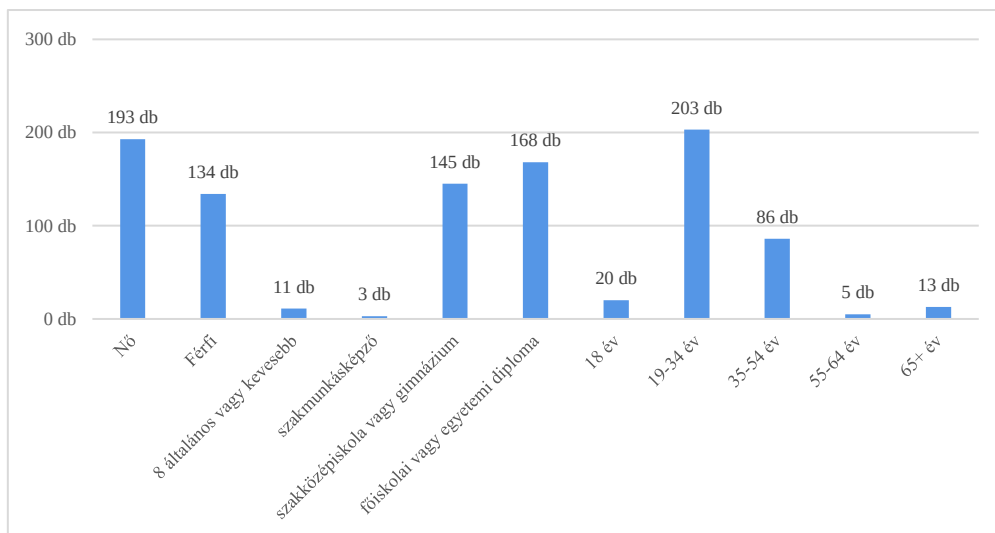
1. táblázat (melléklet) – A Sötét Tetrád jegyek kvartilisei alapján történő övezetek kialakítása

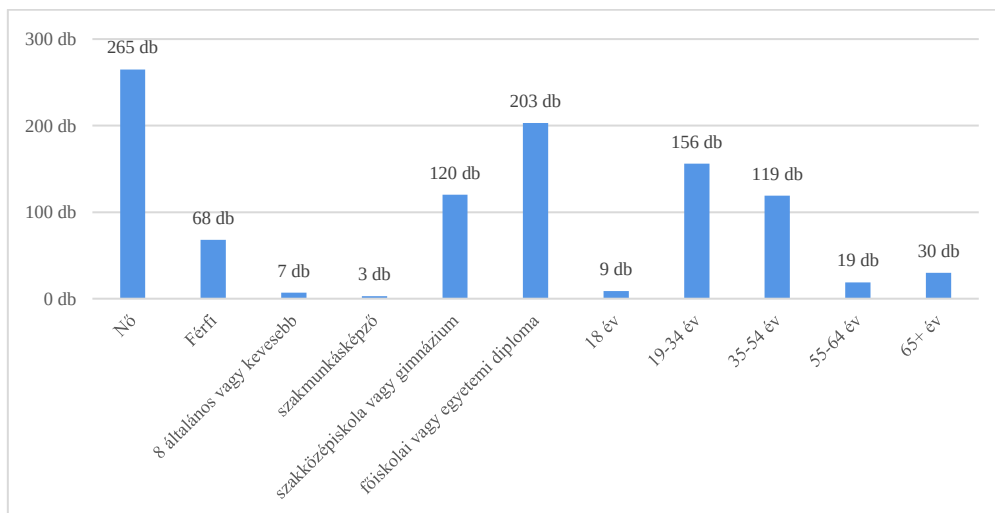
9. ábra (melléklet) – A Sötét Tetrád jegyek alsó-felső kvartilisövezeteinek elemszám-megoszlása

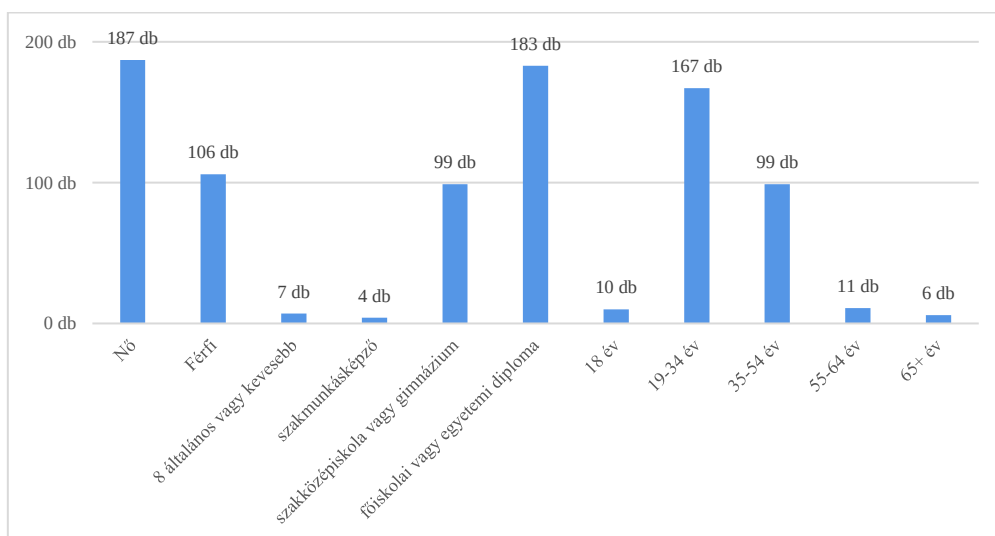
10. ábra (melléklet) - A Machiavellizmus alsó kvartilisének demográfiai adatai

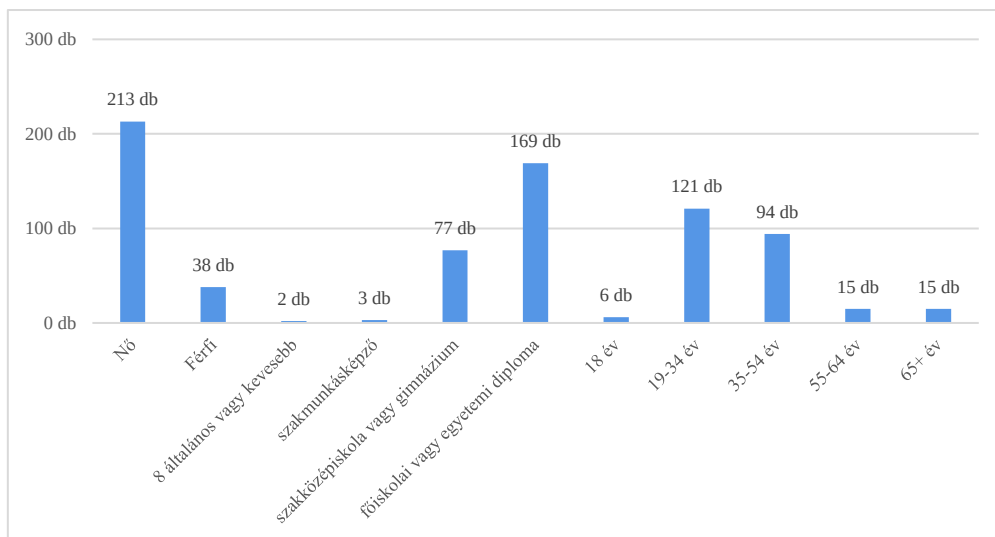
11. ábra (melléklet) - A Machiavellizmus felső kvartilisének demográfiai adatai

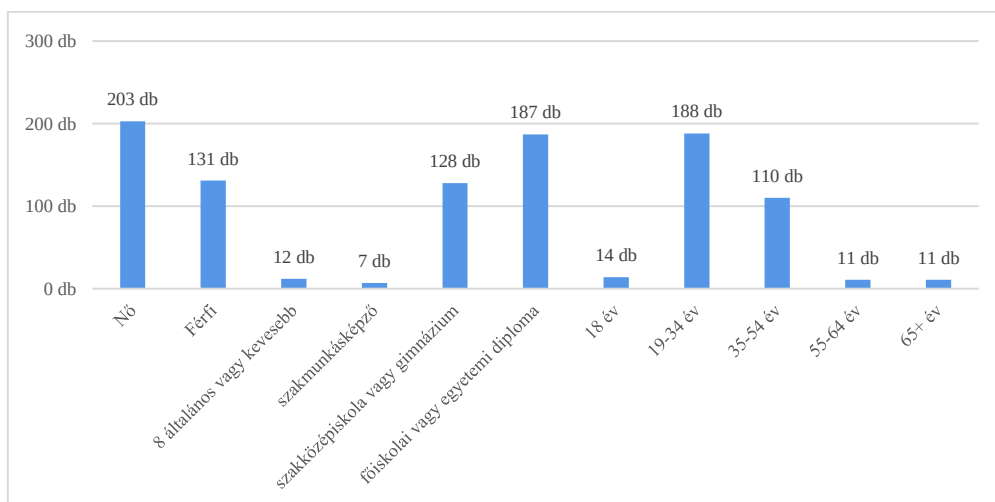
12. ábra (melléklet) - A Nárcizmus alsó kvartilisének demográfiai adatai

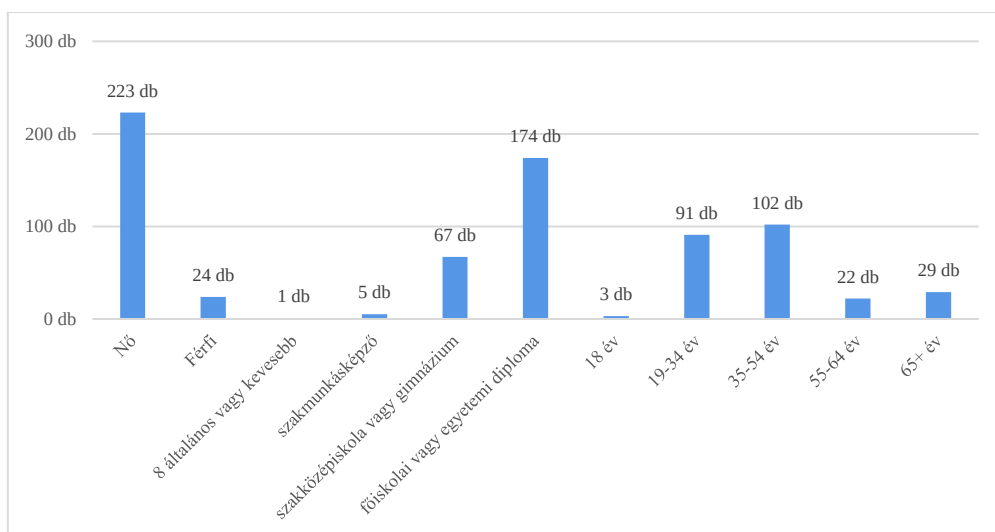
13. ábra (melléklet) - A Nárcizmus felső kvartilisének demográfiai adatai

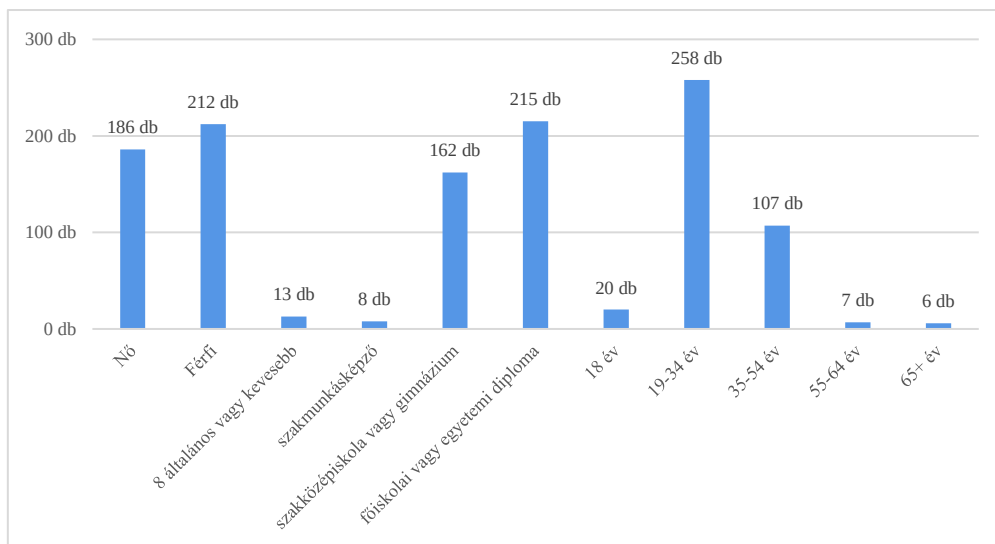
14. ábra (melléklet) - A Pszichopátia alsó kvartilisének demográfiai adatai

15. ábra (melléklet) - A Pszichopátia felső kvartilisének demográfiai adatai

16. ábra (melléklet) - A Szadizmus alsó kvartilisének demográfiai adatai

17. ábra (melléklet) - A Szadizmus felső kvartilisének demográfiai adatai

VÁLTOZÓ	TEST STATISTICS	SIG.
Bizalmas barátok száma	0,221	0,000

2. táblázat (melléklet) – A bizalmas barátok számának normalitásvizsgálata